

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2229/2019
20.05.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Сениша Цветковић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Наташа Илић, адвокат из ..., ради иселења по тужби и опозива поклона по противтужби, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2375/2018 од 28.02.2019. године, у седници одржаној 20.05.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2375/2018 од 28.02.2019. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно одлучивање о жалбама странака.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П 3021/17 од 11.01.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован, противтужбени захтев туженог којим је тражио да се опозове поклон учињен од стране туженог, као поклонодавца у поступку расправљања заоставштине у предмету Општинског суда у Врању О. 267/99, уступањем 1/3 идеалне на стану, који се налази на кп. бр. .../..., зграда број ..., стан број ..., укупне површине 68,10 м², у корист тужиоца, као поклонопримца, те да се наложи тужиоцу да 1/3 идеалног дела од стана који се налази на кп. бр. .../..., зграда број ..., стан број ..., укупне површине 68,10 м², уступи у својину туженом, као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца којим је тражио да се туженом наложи да се исели из стана који се налази у ..., ..., солитер .../... стан број ..., заједно са свим лицима и својим стварима, као неоснован. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2375/2018 од 28.02.2019. године, укинута је првостепена пресуда и обавезан је тужени да се исели из стана који се налази у ..., ..., солитер .../..., стан бр. ... заједно са свим лицима и својим стварима, а одбијен је противтужбени захтев туженог којим је тражио да се опозове поклон учињен од стране туженог, као поклонодавца у корист тужиоца, као поклонопримца у поступку расправљања заоставштине у предмету Општинског суда у Врању О 267/99 уступањем 1/3 на стану који се налази на кп. бр. .../..., зграда бр. ..., стан бр. ..., укупне површине 68,10 м², као и да се наложи тужиоцу да 1/3 на предметном стану уступи у својину туженом, као неоснован и обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова

поступка плати 115.600,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 80/20) и утврдио да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању пред првостепеним и другостепеним судом, власник предметног стана била је сада покојна ВВ, супруга тужиоца, а мајка туженог, која је својину на предметном стану стекла на основу уговора о откупу од 08.02.1993. године и анекса уговора од 13.12.1993. године. ВВ преминула је 23.05.1999. године, а у оставинском поступку који је вођен пред Општинским судом у Врању у предмету О 267/99, поред странака учествовала је и ГГ (сада ГГ1), ћерка оставиле и тужиоца, а сестра туженог. У том поступку тужени и ГГ дали су наследничке изјаве да се прихватају наслеђа и да истовремено свој наследни део уступају тужиоцу, који се наслеђа и уступљеног дела прихватио. Сагласно датим изјавама Општински суд у Врању донео је решење О 267/99 од 24.08.1999. године, којим је за наследника на заоставштини покојне ВВ, а коју је између осталог чинио и предметни стан, оглашен тужилац. У предметном стану су наставиле да живе странке и ГГ, која се након удаје 2000/01 године иселила. Међусобни односи странака су након смрти ВВ у почетку били добри, али је касније дошло до погоршања међусобних односа до те мере да је заједнички живот странака у истом стану постао немогућ, због сталних вербалних сукоба између странака, а због свађе између странака једном је интервенисала и полиција. Између странака било је и насилничког понашања, више од стране тужиоца према туженом, а у пар наврата и од стране туженог према тужиоцу, при чему ови физички насртаји нису довели до озбиљнијих последица ни за једну ни за другу страну у виду угрожавања живота или телесног интегритета, избацивања из стана или угрожавања слободе кретања, нити је у том смислу против странака било кривичних или других пријава. Тужилац је засновао ванбрачну заједницу са ДД јула 2007. године и повремено је боравио код ванбрачне партнерке, а повремено заједно са њом у предметном стану. Тренутно у стану живи тужилац, док је тужени повремено у стану своје веренице, а повремено у предметном стану.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио, као неоснован и тужбени захтев тужиоца и противтужбени захтев туженог. Првостепени суд је одбио, као неоснован, захтев тужиоца сматрајући да се у конкретном случају имају применити одредбе из члана 35, 36. и 44. Закона о становању, с обзиром да је тужени био члан породичног домаћинства своје сада покојне мајке у време када је стан откупљен и да нису испуњени законом прописани услови да се обавезе тужени да се исели из предметног стана, јер тужилац туженом претходно није писаним путем отказао коришћење предметног стана. Одлучујући о противтужбеном захтеву, првостепени суд је сматрао да нису испуњени услови за опозив уговора о поклону, јер није утврђено постојање грубе неблагодарности тужиоца, као поклонопримца према туженом, као поклонодавцу.

Другостепени суд је након одржане расправе, укинуо првостепену пресуду, усвојио захтев тужиоца и обавезао туженог да се исели из предметног стана, а одбио, као неоснован противтужбени захтев туженог којим је тражио да се опозове спорни уговор о поклону. Другостепени суд је пошао од чињенице да је тужени у оставинском поступку иза своје покојне мајке дао наследничку изјаву да се прихвата наслеђа и да истовремено свој наследни део уступа тужиоцу, те да се ради о уговору о поклону и да се имају применити правна правила о поклону из параграфа 561. и 567. Грађанског законика за Краљевину Србију. С обзиром да је утврдио да након учињеног поклона није дошло до погоршања имовинских прилика туженог, то је сматрао да то није разлог за опозив поклона, а у погледу постојања грубе неблагодарности, као другог разлога за опозив поклона, другостепени суд је сматрао да се вербални сукоби између странака не могу окарактерисати као исказана груба неблагодарност тужиоца према туженом, јер су у свађама учествовале обе стане, због различитих животних потреба и ставова, при чему иако саслушани сведоци потврђују да је долазило и до узајамних физичких насртаја да исти не потврђују да је до физичких контаката између странака заиста и дошло у виду наношења међусобних повреда или угрожавања телесног интегритета, слободе и части, нити је тужени доказао да је против тужиоца подносио кривичне и друге пријаве због угрожавања наведених вредности, нити да су такви поступци вођени против тужиоца по службеној дужности, већ чињеница да је у неким ситуацијама тужилац био у пијаном стању и у таквом стању започињао вербалне сукобе са туженим, да се то не може окарактерисати као груба неблагодарност (крајња незахвалност), већ само као обична незахвалност, која повређује правила морала и добрих обичаја, али не и добра предвиђена као други разлог за опозив уговора о поклону, те да иста не представља и законски разлог за опозив уговора о поклону. Осим тога, другостепени суд је сматрао, с обзиром да је уговор о поклону добротин правни посао, да тужени нема право на противчинидбу од стране тужиоца за учињени поклон, односно да тужени није могао основано очекивати од тужиоца да му исти у предметном стану обезбеди одговарајући простор за живот и становање, а касније и за проширење породице, имајући у виду да у време када је поклон учињен између странака такав договор није постигнут, нити је уступање наследног дела било уз услов, те да и са тих разлога тужени није доказао да су понашањем тужиоца у периоду након окончања оставинског поступка иза смрти покојне ВВ угрожена његова добра предвиђена параграфом 567. Грађанског законика за Краљевину Србију, те да се понашање тужиоца правно не може окарактерисати као груба неблагодарност за примљени поклон. С обзиром да је сматрао да нису испуњени услови за опозив уговора о поклону, то је усвојио захтев тужиоца за иселење туженог, применом члана 37. став 1. и 2. Закона о основама својинскоправних односа.

Основано се наводима ревизије туженог оспорава правилност примене материјалног права од стране другостепеног суда, када је у питању одлука о захтеву тужиоца, а погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање када је у питању одлука о противтужбеном захтеву.

Уговор о поклону није регулисан позитивним законодавством, те се на исти примењују правна правила Српског грађанског законика, на основу члана 4. Закона о неважности правних прописа донетих пре 06. априла 1941. године и за време непријатељске окупације, како је то правилно закључио другостепени суд. Параграфом 566. Српског грађанског законика, прописано је да ко једанпут поклон учини, не може га више натраг узети, осим особитих случајева. Параграфом 567. истог Законика прописани су случајеви, због којих дародавац може поклон порећи: а) ако дародавац

доцније тако осиромашити, да ни живети не може; б) ако обдарени велику неблагодарност спрема дародавца покаже, наносећи увреду његовом животу, телу, части и нарушавајући његову слободу и имање.

Сагласно наведеном до опозива поклона може доћи у два случаја, због недостатка средстава за живот поклонодавца и због незахвалности или неблагодарности поклонопримца. Постојање неблагодарности ја фактичко питање о коме суд закључује узимајући у обзир све околности случаја, ценећи га као вредносно мерило које се односи на правила морала и добрих обичаја у склопу утврђених чињеница за доношење закључка о понашању поклонопримца након пријема поклона. Другостепени суд је одлучујући о противтужбеном захтеву туженог, ради опозива поклона због неблагодарности, сматрао да нису испуњени услови за опозив поклона са овог разлога, јер се узајамни вербални сукоби до којих је долазило између странака не могу окарактерисати као исказана груба неблагодарност тужиоца према туженом, међутим, по оцени Врховног касационог суда другостепени суд није у довољној мери оценио све чињенице које су у поступку утврђене, како би правилно применио материјално право одлучујући о противтужбеном захтеву туженог. Наиме, пред првостепеним судом изведен је доказ саслушањем сведока ЋЂ, ДД, ЖЖ, ЗЗ и ИИ, који су тужиоца окарактерисали као преког и агресивног човека, да конзумира алкохол и да у припитом стању изазива расправе са туженим, да се није адекватно понашао према туженом, чије исказе је другостепени суд прихватио, међутим другостепени суд није у довољној мери оценио исказе ових сведока, нити је имао у виду чињеницу да су односи током година између странака погоршани, па како из наведеног следи да је у таквој чињеничној и правној ситуацији остало спорно да ли се понашање тужиоца према туженом може окарактерисати као груба незахвалност, односно неблагодарност тужиоца, као поклонопримца према туженом, као поклонодавцу, то се за сада не може прихватити, као правилан закључак другостепеног суда да нису испуњени услови за опозив уговора о поклону.

Одлучујући о захтеву тужиоца за исељење туженог из предметног стана, другостепени суд је погрешно применио материјално право, и погрешно је сматрао да само од одлуке о противтужбеном захтеву зависи одлука о тужбеном захтеву. Наиме, покојна супруга тужиоца, а мајка туженог је право својине на спорном стану стекла откупом, по посебном режиму и у складу са чланом 16. ставом 1. Закона о становању. Према ставу 3. наведеног члана, чланови породичног домаћинства имају право становања у стану који је откупљен по одредбама Закона о становању. Тужени је био члан породичног домаћинства своје мајке у време када је стан откупљен и зато има право становања у смислу члана 16. став 3. Закона о становању. Због тога није правилно становиште другостепеног суда да у овом случају само од одлуке о противтужбеном захтеву зависи одлука о тужбеном захтеву, јер се у конкретном случају имају применити и одредбе Закона о становању, будући да је тим законом у корист члана породичног домаћинства носиоца станарског права, односно закупца стана установљено право становања у откупљеном стану. Право становања члана породичног домаћинства прописано чланом 16. ставом 3. Закона о становању није лична службеност предвиђена правним правилима грађанског права која се састоји у овлашћењу да се у сврху становања користи туђа стамбена зграда или стан као посебан део зграде, јер чланови породичног домаћинства после откупа стана немају искључиво право да исти користе, већ имају право да наставе да користе стан заједно са осталим корисницима и лицем које је стан откупило, што се по садржини битно разликује од права становања као личне службености. С обзиром да Закон о становању није одредио

правну природу и садржину права становања чланова породичног домаћинства у откупљеном стану, на међусобне односе власника стана стеченог откупом и чланове његовог породичног домаћинства се по аналогiji примењују одредбе тог закона, које регулишу односе носиоца станарског права (закупца) на друштвеном стану и чланова његовог породичног домаћинства. То значи да се има применити члан 36. став 2. Закона о становању, којим је прописано да закупца стана може, из оправданих разлога, да откаже даље коришћење стана сваком члану породичног домаћинства осим малолетном детету, брачном другу и лицу које је дужан да издржава по закону, с тим што рок за иселење не може бити краћи од 30 дана. Одредбе члана 16. – 28. и члана 34. – 38. Закона о становању остале су на снази након ступања на снагу Закона о становању и одржавању зграда, на основу његових прелазних и завршних одредби.

Стога, како због погрешне примене материјалног права нису утврђене све чињенице битне за одлуку о захтеву тужиоца, то је другостепена пресуда и у наведеном делу укинута. У поновном поступку другостепени суд ће, водећи рачуна по службеној дужности на правилну примену материјалног права, одлучити о основаности жалбе туженог и са аспекта примене члана 36. став 2. Закона о становању и по потреби утврдити да ли постоје оправдани разлози за иселење туженог из спорног стана, и кривицу за поремећене односе странака.

Имајући у виду напред наведено, како због погрешне примене материјалног права нису потпуно расправљена чињенична и правна питања од значаја за доношење одлуке о жалби туженог, на шта се основано указује наводима ревизије, то је другостепена пресуда укинута и враћена другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби туженог, са којих разлога је, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено као у изреци.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић